

Handläggare
Anneli Rydström
Telefon: 08-508 22 000**Till**
Hägersten-Liljeholmens
stadsdelsnämnd 2016-05-19

Axelsbergs vård- och omsorgsboende

Förvaltningens förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden beslutar att korttidsplatserna på Axelsbergs vård- och omsorgsboende omvandlas och anpassas successivt till permanenta platser för vård- och omsorgsboende med somatisk inriktning.
2. Stadsdelsnämnden beslutar att dagverksamheten Eternellen på Axelsbergs vård- och omsorgsboende flyttas till dagverksamheten Solkatten på Fruängsgårdens servicehus.
3. Stadsdelsnämnden beslutar att förvaltningen får i uppdrag att säga upp förhyrda lokaler på bottenvåningen med fastighetsägaren Micasa AB, enligt tjänsteutlåtandet.

Lars Wennberg
tf. stadsdelsdirektörYvonne Goldberg
avdelningschef

Sammanfattning

Axelsbergs vård- och omsorgsboende är populärt och har en hög beläggning. Lokalerna är dock inte ändamålsenliga utifrån ett kostnadseffektivt perspektiv. Ett problem är också den osäkra och låga beläggningen på korttidsboendet samt de höga lokalkostnaderna jämfört med andra mindre moderna vård- och omsorgsboenden.

I ärendet redovisar förvaltningen möjliga åtgärder som kan bidra till att minska underskottet med bibehållen kvalitet eller till och med ökad kvalitet. Förvaltningens utgångspunkt har varit att åtgärderna ska påverka den enskilde så lite som möjligt.

Bakgrund

Fastigheten, där Axelsbergs vård- och omsorgsboende är beläget, byggdes som servicehus 1983 och består av tre 7-våningshus på Kinmanssonsvägen 41, 43 och 45. Hus 43 och 45 har omvandlats i två etapper och är i dag seniorboende vars lägenheter förmedlas via bostadsförmedlingen. År 2010 byggdes Axelsbergs servicehus, hus 41, om till vård- och omsorgsboende.

Axelsbergs vård- och omsorgsboende är populärt och har en hög beläggning. Lokalerna är dock inte ändamålsenliga utifrån ett kostnadseffektivt perspektiv. Med detta menas att det är svårt att samutnyttja personalresurserna på ett optimalt sätt utifrån lokalernas utformning med endast nio lägenheter per våningsplan, vilket blir särskilt kostsamt för bemanningen nattetid. En mer optimal utformning är våningsplan/avdelningar som består av 16-18 lägenheter.

Axelsbergs vård- och omsorgsboende har ända sedan det öppnades gått med underskott. Det totala underskottet inkl. lokalkostnader uppgick 2015 till ca 14 mnkr.

Ett problem är också den osäkra och låga beläggningen på korttidsboendet med ett underskott på 2,6 mnkr 2015.

Ett annat problem är även de höga lokalkostnaderna jämfört med andra mindre moderna vård- och omsorgsboenden. Lokalkostnaderna uppgår till ca 4,7 mnkr per år.

Situationen är bekymmersam och förvaltningen har därför undersökt vilka möjliga åtgärder som kan vidtas för att minska underskottet. Förslagen redovisas i ärendet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom äldreomsorgsavdelningen i samarbete med administrativa avdelningen.

Ärendet

Axelsbergs vård- och omsorgsboende

Axelsbergs vård- och omsorgsboende har totalt 54 lägenheter, varav 27 lägenheter för demensvård, 18 lägenheter för somatisk vård samt ett korttidsboende med nio platser med somatisk inriktning som främst används för avlastning och växelvård.

Inom boendet finns också dagverksamheten Eternellen som vänder sig till personer med demenssjukdom, som bor i ordinärt boende.

Personal

På Axelsbergs vård- och omsorgsboendet arbetar totalt 71 personal, varav en enhetschef, en administrativ assistent, en arbetsterapeut och en fysioterapeut/sjukgymnast. Vidare sju sjuksköterskor (5,66 helårsanställningar) varav tre arbetar natt samt 58 vårdbiträden/undersköterskor (50,15 helårsanställningar) varav 15 arbetar natt. Två personal (1,75 helårsanställning) arbetar på dagverksamheten. 92 % av omvårdnadspersonalen har utbildning.

Bemanning på natten

På natten finns det en personal på varje våningsplan, totalt sex personal inkl. sjuksköterskan som utgår från ett av våningsplanen för somatisk vård. Alla larm är kopplade till samtlig personal på natten.

Lokalernas utformning*Våningsplanen*

Boendet omfattar sex våningsplan/avdelningar. På varje våningsplan finns det nio lägenheter varav åtta lägenheter är 39 kvm och en lägenhet är 50 kvm. Vidare finns det kök, matsal och vardagsrum samt dokumentationsrum, förråd och sköljrum. Varje våningsplan har en stor inglasad vinterträdgård.

Lägenheterna

Lägenheterna har hall där kylskåp och diskho finns samt möjlighet att ha kaffebryggare. Hygienutrymmet har tvättmaskin och torktumlare och varje lägenhet har egen balkong.

Bottenvåningen

Bottenvåningen rymmer dagverksamheten Eternellen, ett aktivitetsrum/konferensrum, ett gymnasium, förråd för hjälpmedel, sjuksköterskeexpedition, tre kontorsrum, samtalsrum, personalrum, läkemedelsförråd och ett förråd. I entrén mot torget finns ett utrymme med öppen spis som är tillgängligt för alla.

Källaren

I källaren finns förutom lägenhetsförråd, två förråd som tillhör rehabiliteringen, kontorsförråd, två omklädningsrum för personalen samt tvättstuga och grovsoprum.

Beläggning på vård- och omsorgsboendet

Axelbergs vård- och omsorgsboende har alltid personer som står i kö och flertalet har Axelsbergs vård- och omsorgsboende som förstahandsval. Det kan vara mellan 1-10 personer i kön. Med anledning av det är det ett jämt flöde av personer som flyttar in när det blir en ledig lägenhet. Det kan dock av olika orsaker, bland annat lägenhetskontraktets utformning, ta tid innan en ny person

flyttar in. Det innebär att en lägenhet kan stå tom i upp till fyra veckor. Enheten får ingen ersättning för detta förutom de första 7 dygnet. Den genomsnittliga tiden för boende på de somatiska avdelningarna 2015 var 2,43 år. Den kortaste tiden för boende var då 4 dagar och den längsta 9 år och 10 månader. På demensavdelningarna var den genomsnittliga boendetiden 2,33 år. Den kortaste tiden var då 11 dagar och den längsta 8 år och 3 månader.

Under 2015 hade Axelsbergs vård- och omsorgsboende en hög beläggning då det under hela året funnits personer i kö. De enda tillfällena en lägenhet står tom är de tillfällen som beskrivs ovan.

Axelsbergs korttidsboende

Lokalens utformning

Axelsbergs korttidsboende är beläget på våningsplan 1 och är utformat som övriga våningsplan med nio lägenheter och gemensamma utrymmen, som beskrivs ovan.

Beläggning på korttidsboendet

Beläggningen på korttidsboendet varierar i hög grad. 2015 var den genomsnittliga beläggningen sju platser på korttidsboendet.

I april 2016 användes tre platser/lägenheter för växelvård och avlastning samt två platser för korttidsvård, till exempel för akut placering.

Dagverksamheten Eternellen

Dagverksamheten vänder sig till personer med demenssjukdom som bor i ordinärt boende. Eternellen har 17 inskriva gäster och mellan 7-10 gäster per dag. Verksamheten har kapacitet för upp till 13 gäster per dag.

Dagverksamheten är öppen måndag-fredag, kl. 9-15. Gästerna erbjuds frukost, lunch och eftermiddagskaffe samt blandade aktiviteter under dagen.

På Eternellen arbetar två personal motsvarande 1,75 helårsanställningar.

Dagverksamheten Solkatten på Fruängsgårdens servicehus
Dagverksamheten vänder sig till personer med demenssjukdom, som bor i ordinärt boende. Solkatten har 45 inskrivna gäster och ca 100 besök per vecka.

Verksamheten har öppet vardagar, måndag till fredag. Två dagar i veckan erbjuds förmiddagsgrupp och eftermiddagsgrupp, som gästen kan välja mellan utifrån sina behov och önskemål.

- Måndag, onsdag och fredag, kl. 9-14.30, ca 12-14 gäster per dag.
- Tisdag och torsdag, förmiddagsgrupp kl. 9-13.30 och eftermiddagsgrupp kl. 14-18.30. Ca 15 gäster per grupp.
- En till eftermiddagsgrupp planeras på onsdagar.

Dagverksamhetens gäster äter frukost, lunch och fika tillsammans. Gästerna som kommer på eftermiddagen äter middag tillsammans. Olika aktiviteter anordnas utifrån gästernas behov och önskemål.

På Solkatten arbetar fyra personal motsvarande 4,0 helårsanställningar samt två timvikarier på 50 %.

Behov, efterfrågan och tillgång

Vård- och omsorgsboende, korttidsboende och dagverksamhet är biståndsbedömda insatser, som den enskilde ansöker om.

Vård- och omsorgsboende och dagverksamhet ingår i stadens valfrihetsmodell medan korttidsboende inte ingår. Detta innebär att den enskilda efter biståndsbedömning har möjlighet att välja vård- och omsorgsboende och dagverksamhet men inte korttidsboende.

Nedan beskrivs hur behoven, efterfrågan och tillgången ser ut för insatserna korttidsboende och dagverksamhet.

Korttidsboende för avlastning och växelvård

Avlastning och växelvård på korttidsboende är betydelsefulla insatser för anhörig som vårdar närstående i hemmet. Den anhörige behöver vila och samtidigt känna sig trygg med att den närstående får en god vård och omsorg under sin vistelse på korttidsboendet. Insatsen bidrar också till ökat kvarboende i det egna hemmet, vilket många äldre önskar.

I mars 2016 var det 30 personer som beviljades korttidsplats, varav ca hälften för somatisk vård och hälften för demensvård. Totalt var det 13,4 helmånadsplatser.

Merparten avser korttidsplatser för avlastning och växelvård. Fyra personer bor på korttidsplats med demensinriktning i väntan på god man.

I mars användes korttidsplatser på korttidsboendena, Axelsberg, Postiljonen, Hornskroken och Solberga. Axelsbergs korttidsboende erbjuder enbart korttidsplatser för somatisk vård.

Förvaltningens bedömning är att behovet av korttidsplatser kan tillgodoses i dagsläget. Vid ett eventuellt ökat behov av korttidsplatser skulle det vara möjligt att inrätta korttidsplatser på till exempel Fruängsgårdens vård- och omsorgsboende.

Behovet av och tillgången på korttidsboende är en gemensam fråga för staden och äldreförvaltningen har också i uppdrag att tillsammans med stadsdelsförvaltningarna genomföra en översyn av behovet av korttidsplatser.

Dagverksamhet för demensvård

I mars 2016 var det 64 personer som beviljades plats på dagverksamhet, varav 58 personer går på dagverksamhet som drivs i egen regi, huvudsakligen på stadsdelens dagverksamheter Solkatten och Eternellen. Det totala behovet för dagverksamhet i mars var 667 dagar.

Förvaltningens bedömning är att det finns ett fortsatt behov av dagverksamhet och möjligen ett ökat behov. Det är därför viktigt att antalet platser på dagverksamhet inte minskas.

Den äldre har rätt att välja dagverksamhet enligt stadens valfrihetssystem. I Axelsberg har en ny privat demensdagverksamhet öppnats, vilket ger ett ökat tillskott på platser och ökad valfrihet.

Ekonomi och redovisning av möjliga åtgärder

Axelsbergs vård- och omsorgsboende visade 2015 ett underskott på totalt 14 mnkr inkl. lokalkostnader. 2015 var verksamhetens intäkter ca 38 mnkr och kostnaderna ca 47 mnkr. Personalkostnaderna uppgick till ca 37, 5 mnkr.

Verksamhetens intäkter för boendeplatser

Verksamheten får sina intäkter enligt ersättningsnivåer som fastställs årligen av kommunfullmäktige. För 2016 är ersättningsnivåerna för:

- Vård- och omsorgsboende med somatisk inriktning
1 786 kr/dygn, årsintäkt/plats 652 tkr/år.
- Vård- och omsorgsboende med demensinriktning
1 898 kr/dygn, årsintäkt/plats 693 tkr/år
- Korttidsplats 2 557 kr/dygn, årsintäkt 933 tkr/år.

Hyror för lägenheterna

Den boende betalar hyra för lägenhet på vård- och omsorgsboende, enligt följande

- lägenhet på 39 kvm, 6 717 kr/månad, ca 81 tkr/år.
- lägenhet på 50 kvm, 7 637 kr/månad, ca 92 tkr/år.

På korttidsboende betalar inte den enskilde någon hyra.

Axelsbergs korttidsboende

2015 var den genomsnittliga beläggningen sju platser på korttidsboendet. Beläggningen av korttidsplatserna 2015 var jämfört med 2014 lägre, vilket bidrog till ett ökat underskott. 2015 var underskottet 2,6 mnkr.

I april 2016 användes tre platser/lägenheter för växelvård och avlastning samt två platser för korttidsvård, till exempel för akut placering. Detta innebär att fyra lägenheter står tomma.

En möjlig åtgärd är att kombinera och/eller successivt omvandla korttidsplatser till permanenta platser för vård- och omsorgsboende med somatisk inriktning. Ersättningen för korttidsplatser är högre än för permanenta platser för vård- och omsorgsboende. Samtidigt bedömer förvaltningen att förändringen kan komma att innebära en högre beläggning och därmed ökade intäkter.

Dagverksamheten Eternellen

Dagverksamhet Eternellen visade ett underskott på 0,7 mnkr 2015. Prognosen för april 2016 visar på ett fortsatt underskott.

Verksamheten har möjlighet att ta emot fler gäster. Behov och efterfrågan styr dock hur många gäster som kommer till dagverksamheten. I närområdet finns ytterligare en dagverksamhet.

Förvaltningen bedömer att det är möjligt att flytta dagverksamheten till dagverksamheten Solkatten på Fruängsgårdens servicehus. Detta skulle också kunna innebära en kvalitetshöjning för den enskilde, då Solkatten förutom dagtid även erbjuder verksamhet på eftermiddag-/kvällstid, vilket är både efterfrågat och uppskattat. Möjligheter finns att utöka verksamheten.

Lokaler

Jämfört med andra vård- och omsorgsboenden har Axelsbergs vård- och omsorgsboende höga lokalkostnader på grund av ombyggnaden från servicehus till vård- och omsorgsboende. Kostnaden för Axelsbergs lokaler uppgår till 4,7 mnkr per år och omfattar bland

annat de gemensamma lokalerna på våningsplanen, som utgör den större delen av lokalkostnaden, samt lokalerna på bottenvåningen. På bottevåningen finns bland annat dagverksamheten och gymnastikrummet/rehabiliteringslokalen, men också biytor såsom utrymmet vid den öppna spisen som alla i fastigheten kan använda. Axelsbergs vård- och omsorgsboende bekostar städningen för dessa utrymmen.

Förvaltningens undersökning visar att det skulle vara möjligt att säga upp en del av lokalytan, ca 433 kvm, på bottevåningen. Lokalkostnaden för denna yta uppgår till ca 431 tkr/år. Dagverksamheten utgör ca 220 kvm och kostar ca 200 tkr/ år.

Uppsägningstiden för lokalerna är två år. Under tiden avser förvaltningen att närmare undersöka möjliga lösningar för bland annat rehabiliteringslokalen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Utifrån ovanstående redovisning föreslår förvaltningen att följande åtgärder och förändringar genomförs. Utgångspunkten för förvaltningens förslag är att den enskilde samt personalen ska drabbas så lite som möjligt av förändringarna.

Berörda brukare/boende, anhöriga och personal kommer att informeras om åtgärderna utifrån stadsdelsnämndens beslut.

Förvaltningen föreslår att

Axelsbergs korttidsboende omvandlas successivt till permanent vård- och omsorgsboende med inriktning somatisk vård. De personer som i dag har växelvård och avlastning erbjuds även fortsättningsvis, utifrån sina behov, dessa insatser på Axelsbergs korttidsboende.

Dagverksamheten Eternellen på Axelsbergs vård- och omsorgsboende flyttas till Solkatten på Fruängsgårdens servicehus. Förslaget innebär att gästerna erbjudas att följa med till dagverksamheten Solkatten på Fruängsgårdens servicehus. Personalen arbetar kvar inom Axelsbergs vård- och omsorgsboende.

Förvaltningen får i uppdrag att säga upp förhyrda lokaler på bottenvåningen, enligt tjänsteutlåtandet, med fastighetsägaren Micasa AB.

Förvaltningen återkommer i ett särskilt ärende angående verksamhetslokalerna på bottevåningen.